

valta Pikler Ödön k. o., zongorán kísérte Májor József k. o. t. 3. «Kuruc dal», énekelte az ifjúsági énekkar. 4. Hegedű szóló, játszott a Deutsch Dezső f. o. t., zongorán kísérte Porges Mór f. o. t. 5. «Őszi harmat után . . .» Régi magyar dal, énekelte az ifjúsági énekkar. 6. Vörösmarty «Marót bán» szomorú-játékának egy jelenete. Előadták: Róth József, Filla Gusztáv, Pintér Ferenc, Adler L. és Kellner A. f. o. t., Misky Lajos, Szimonidesz B. és Benyáts K. k. o. t. 7. Rákóczy-induló, játszott a az ifjúsági zenekar.

Önképzőkori tudósítások. A zentai közs. főgimnázium «Kossuth-önképzőkör»-e január 15 én tartotta nyolcadik rendes ülését. Bíraltak Zentai Soma és Szalay Ferenc VIII. o. tanulók. Veszelovszky Gyula versét felolvasták. Az utolsó pont Jedlicska Jenő VIII. o. t. szabadelődása volt.

TUDOMÁNY, IRODALOM.

A Magyar Könyvtár januári sorozatának élén egy Maupassant-füzet áll, mely a nagy mesternek egyik legművészebb elbeszélését, a «Gyöngy kisasszony»-t adja, néhány mással egyetemben. A fordítás Ambrus Zoltántól, a jeles írótól való. Egy másik számban a vállalat folytatja az «Orosz Elbeszélők Tára»-t; Gorkij, Csehov, Baranzevics és Nemirovics-Dancsenko vannak benne képviselve, tehát csupa elsőrangú író. Ebből a füzetből hozzuk mai számunkban mutatványul «A csizmadia és az ördög» c. kis elbeszélést. A jeles fordítás Ambrozovics Dezsőtől való. A magyar elbeszélők közül most Hevesi József van soron, akinek «Nászutón» című füzetében néhány nagyon érdekes témájú, költői tollal megírt novella van egybefoglalva; a legelől álló «Nászutón» a kiváló író legszebb munkája. Végül a régebbi magyar irodalom termékeiből Aranyos-Rákosi Székely Sándor nagyfotossági époszát kapjuk. «A székelyek Erdélyben», melyet barátosi Balogh Benedek adott ki. — A Magyar Könyvtár egy-egy száma 30 fillérbe kerül. Teljes jegyzéket (408 számról) minden könyvtár ad.

FEJTÖRŐ.

Számtani kérdés:

Melyik az a háromjegyű szám, melyben a számjegyek összege 10, a melyben az első két jegy egyenlő és a harmadik 1-gyel nagyobb mint a második? (Kalisch fivérek.)

Történelmi kérdés:

Ki volt az a római vezér, aki 275-ben Kr. e. Beneventumnál megverte a tarentumiakat? (Molnár Elek.)

Képrejtvény:

Megfejtési határidő 1905 február 19.

18. számban közölt fejtörő kérdések megfejtése:
Számtani kérdés: Az a szám: 8. — Kockarejtvény:

Képrejtvény: Vöröstoronyi szoros.

Helyesen fejtették meg: Móricz Károly és Sándor, Irányi István, Taubinger Zoltán, Stern Imre, Herczeg Ferenc, Darvas Iván, Teleki Elemér és Barna, Roth Dezső, Baumgarten Andor, Weisz Géza, Teplánszky Ernő, ifj. Zúrányi Gyula, Strömpl Jenő, Andreánszky Medárd, Szabó Gyula, Lengyel János, Markbreit Imre, Simkó Oszkár, Nord Frigyes, Pois István, Bognár János, Répaszky Jenő, Schotz Erik és Tibor, Balogh B. József, Reményi József, Veres László, Steiner Marcell, Kácsér Dezső, ifj. Várady Miklós, Kuzma G., Reitzer Miklós, Nagy Bertalan, László Béla, H. Nagy Jenő, Mattanovich Csaba, Vértesy Ferenc, Hubert Tibor, Kormos Zoltán, Hidvéghi Pál, Bukoss Geigely, Domján Jenő, Lövinger Károly, Dobrovsky Jenő, Schaffner László, Dala Károly, Friedmann Aladár, Kovács Kálmán, Hanke Géza, Vetró Béla, Topscher Béla, Surányi János, Stern István, a budapesti III. ker. polg. iskola növendékei, Fésűs Loránd, alsóborsai Csorba Tivadar, Révész József, Szemző István, Baja Benedek, Novák János, Pászthory Ödön, Wilhelm Artur, Lechner Egon, Furgyik Kálmán, Lefkovits Vilmos, Zwillinger József, Hankiss János, Rosemberszky Ödön, Horvát László, Schntürmacher Oszkár, Milutinovits Corinna, Mattyasovszky Lajos József, Kleisl testvérek, Grosz Agoston, Mesa Lajos, Vojnich Guidó, Weisz Sándor és Fülöp, Baumgarten Elek, Blasebek István, Kalisch fivérek, Baron Andor, Grünbaum Zsigmond, Pobozy Róbert, Feleky József, a debreceni orsz. tanító-árvaotthon nagy fiúk, Günther Tivadar, Nagy István, Bihar Aladár, Bathory Gabor, Fölföldy Sándor, Fazekas József, Kónya Zoltán, komádi Tarsoly Gergely, Piblinger Ernő, László Béla, Jeney K.

A kitűzött könyvjutalmat (Lauric André: Diákélet Angolországban) a budapesti III. ker. polgári iskola növendékei nyerték meg.

SZERKESZTŐI TELEFON.

Technikus. Nem lehet előre biztosan tudni, hogy megkapja-e az ösztöndíjat; egy félévig rendes hallgatóként látogatni kell az előadásokat s a félév végén tartandó vizsgálat eredményeitől függ az ösztöndíj sorsa is. — **J. D.** (Pozsony). Annak a könyvnek «A kegyelemkenyér» a címe. Kapható lapunk kiadóhivatalában. — **K. M.** (Budapest). Megkaphatja. — **S. F.** A kiadóhivatal meg fogja a hiányzó számokat küldeni. — **Kiváncsi.** Lesz Verne regény is, de hogy melyik, azt előre nem mondhatjuk meg. A most folyó két elbeszélés a márciusi utolsó számban végződik. — **Poéta.** A legfőbb az istenadta tehetség, ezt semmi sem p. tolhatja. — **N. J.** (Budapest). A közlésre szánt rejtvények mindegyikét külön darab papírosra kell írni. — **Gy. Z.** (Kolozsvar). Annak a pályázatnak a sorsáról nem hallottunk semmit; legjobb lesz, ha a «Magyar Turista Egyesület» től kér felvilágosítást. — **D. J. és Névteien.** N. J. üzenete nektek is szól. — **H. N. J.** (Debrecen). Kérléseid közül valogatunk. — **H. J.** (Esztergom). Bármely hónapból kezdve előfizethet, de legelőszérűbb, ha az októberi számokkal együtt rendeli meg a lapot. Az október-áprilisi félév számainak 4 kor. 80 fillér az ára. — **J. L. és L.** (Hódmező-Vásárhely). Rejtvényeitek közül valogatunk. — **B. E.** (Budapest). Rejtvényedat közöljük. — **S. J.** (Pozsony). Olvasd el az N. J.-nek szóló üzenetet.

FRANKLIN-TÁRSULAT NYOMDÁJA.

TANULÓK LAPJA

A nmélt. vallás- és közoktatási miniszterium által 1896. május 26-án kelt 26808. sz. alatt, Budapest székesfőváros tanácsa által 1895. augusztus hó 20-án 7376. szám alatt ajánlott ifjúsági hetilap.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:	FELELŐS SZERKESZTŐ	SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
Negyed évre --- 2 kor. 40 fill.	GAAL MÓZES.	Budapest, IV. ker., Egyetem-utca 4. szám. Kéziratokat nem adunk vissza.
Fél évre --- 4 kor. 80 fill.		
Egész évre --- 9 kor. 60 fill.		
Megjelenik minden vasárnap.	Kiadja a Franklin-Társulat magyar irodalmi intézet és könyvnyomda.	

IZENET A MÁSVILÁGBÓL.

Elbeszélés

a magyar szabadságharc idejéből. Írta Teveli Mihály.

— Csinálj rendet itt a nagy szobában. Szedd ki a hagymát az almáriumból, hadd akassza oda a ruháját; a kemencéről takaríts le mindent. A leveles dohányt vitesd a pajtába, itt meg fűtess be. Hadd érezze jól magát. Sok pénz az a 60,000 pengő, érted? Az a Kardos, vagy hogy is hívják a Margit férjét, nem hagyja a bőrünkben. Fene gyerek lehet. Az piszkálja őket. Bizonyosan ő diktálta Margitnak a múltkori levelet, hogy gondolok-e az adósságra. Az ember majd megőrül. A horvátok is megbolondultak; Jellasics elszökött, az a Róth tábornok meg, hogy a guta kerülgesse, megadta magát a minap nyolcezer emberrel Ozoránál. Pedig úgy spekuláltam, hogy . . .

— Befütyültek már annak a tervnek.

— Még hozzá az az eskü!

— Ne izgass, kölyök! Úgy tégy mindent, ahogy meghagytam. Az öreg Páriz-Pápai szótárt dobd a tűzre, ki ne hullasd belőle azt a két levelet!

VI.

Lovagias ellenség.

Megvolt a szüret is Domboson; a tengerit is hazahordták, meg a burgonya is legördült már a nagy pincébe.

Ilyenkor van legjobb dolga a eselésnek. Az egyik a dohány körül foglalatokodik, a másik a présházban sajtol; van, ki a gabonát mázsálja, hogy ha jönnek érte, vihessék mindjárt. Mert most nagy keletje van mindennek; jó áron vásárolják össze a termést.

Mind olyan munka, melynél nem kell nagyon sietni. Este meg éppenséggel kellemesen telnek az órák a pajtában, hol tengerihántás mellett jökedvően dalolnak a lányok és legények.

Azaz, mit is mondok; ebben az esztendőben inkább búsulva esett meg a tengerihántás. Ott ültek tizenöt-húszan a nagy halom tengerin Vértesek pajtájában, a must is ott kínálkozott a nagy kádban, csapra verve, de nem igen akart megjönni a szokásos jökedv. A piros szemű kukoricát is egész közönyösen dobták félre; ki gondolna most pajzánásra, mikor olyan nagy szomorúság van mindenfelé?

Kardos Zoltán is benézett feleségével a pajtába. Éppen szombat este lévén, a szokottnál többen voltak együtt. Mikor beléptek, néma esend fogadta őket; csak a kisbíró fejezte be rövidesen mondókáját:

— . . . Aztán odakötötték mindahármat az asztal lábához s úgy gyújtották rájuk a házat.

— Már mint kicsoda? — kérdezé Kardos.

— Hát instálom, tekintetes úr, a horvátok tették azt Somogyban, a komám izente tegnap a keresztflammal, aki ide jött kisbéresnek.

— No, csak ne féljenek kendtek. Ide merészkedjenek csak, majd adunk mi nekik!

— Már én nem tehetek róla, félek tőlük! — kiáltott fel egy kis, cinege-hangú lányka a kád mögül.

A ház úrnője más tárgyra akarván terelni figyelmüket, kérte őket, hogy gyűjtsanak rá egy szép nótára.

Hozzá is fogtak tüstént. Más ilyen időkben nem igen jött ajkukra, legfőleg verbunkos nóta. Még Kardos is kontrázott hozzá.

Már a másodikba fogtak, mikor berontott Márton, az öreg kertész, nagy vasvillával a ke-

zében. Nagyot akart mondani, de mikor meglátta a két vendéget, lejjebb kezdte:

— Tekintetes uraimék, rajtam volt ma a sor, az éjjeli örökkel strázsáltam az utcákat. Éppen a községháza előtt ólalkodtunk, mikor Kisfaluból lóháton oda vágat a Kovács Peti, aki múltkor is hozta a levelet s elkiáltja magát: Jönnek a horvátok! Azt izeni a jegyző uram Kisfaluból, hogy készüljünk el. Sokat zabálnak, meg aztán hogy visznek is magukkal egyet-mást útravalónak. Éppen ötvenen vannak kerekaszamban.

— Majd elbánunk velük! — kiált közbe egy harcias hang. Az urasági kovács volt, aki képzületben már a nagy pörölyt forgatta.

— Nem, — válaszolá ennek határozott hangon Kardos, — nem bánnak el velük kendtek. Az az én gondom.

Ezután feleségének a fülébe súgott valamit, amitől annak mosoly ült ajkára.

— Márton, menjen csak át a jegyző úrhoz, mondja el neki, amit hallott, ha még nem tudná, s azt is mondja meg neki, tiszteltetem s hogy ne törődjék velük. Ha éppen oda találnának jönni a községházába, küldje csak hozzám, majd én megvendégelem őket. Érti? Azután jöjjön maga hozzám a szobámba.

A tengerihántás abbamaradt. Örege-apraja elszéledt megpróbálni, tudnak-e aludni erre a hirre. Legjobban szerették volna, ha kaszávalkapával fogadhatták volna a fosztogatókat. Mert hogy fosztogatnak, az bizonyos. Hanem akkor jaj nekik! Dombos községe nem engedi a jussát.

Márton megtette, amit meghagyott neki gazdája. Visszatérvén a kastélyba, a dolgozószobában találta Kardost.

— Jöjjön csak, Márton. Dugja zsebre ezt a hat aranybillikomot. Így ni; itt van egy szakajtó, tele vadonatúj húszasokkal, ezt fogja bal kezébe, jobb kezében meg vigye ezt a kis kosarat, melyben feleségemnek ékszerai vannak.

Alig bírta már az öreg a drága terhet. Többet nem is rakott rá, még csak egy drágakövekkel diszitett kardot akasztott a nyaka közé.

Ő maga meg az ezüst evőeszközt vette félkezébe, a másikkal meg a fontosabb irásokat markolva, útnak indult a kertbe. Az ember nem tudhatja, hátha mégis...

Egy lélek sem volt már ébren. Észrevétlenül haladhattak fel a titkos helyre, ahol a kertész földre tevén a kincset, lement a létráért s annak segítségével leszállítottak mindent a már ismert helyiségbe.

Egészen nyugodt volt Kardos álma. Talán most aludt először nyugodtan azóta, hogy László búcsút vett a háztól.

Reggel tényleg jelentette a nagytoronyban kémkedésben levő harangozó, hogy jönnek. Torkaszakadtából ordított, hogy már a Szent-Margit-kápolnánál vannak, vagy ötvenen lehetnek, csupa lovas.

Kénytelen-kelletlen Margitnak szót kellett fogadnia; felosont a kertbe, ahol a kertész levezette a pincébe.

Itt nem akad rá senki. Mártonnak is vele kellett maradnia.

Alig telt bele egy óra, már jött a kisbíró s előfutárként jelenti, hogy a horvát uraságok a Vértes-kastélyban fognak tizórait enni. Kardos maga nyitotta ki nekik a nagykapút, melyen át hangos beszéddel bevonultak. Nem valami híres legények lehettek. Inkább rablóbandához hasonlított a társaság; csak az elől lovagoló öt embernek volt tisztességes fegyverzete.

Az udvar közepén legrágtak lovaikról, földre terítették piszkos köpönyegüket s kezükbe fogva puskájukat, várták, mit parancsol a kapitány.

A kapitány, nagy prémes sapkával a fején, odalovagolt ötödmagával Kardos elé és kemény hangon szónokolt — horvátul.

Kardos előre tartott két kezét mozgatta jobbra-balra annak jeléül, hogy a horvát nyelv nem-tudása megakadályozza őt a feleletadásban.

Nagyot kacagott a kapitány. Kénytelen volt ennél fogva más nyelven szerencsét próbálni. Igen rossz kiejtéssel németül kezdett beszélni. Ennek a beszédnek pedig az volt a veleje, hogy ők éhesek, hogy gabelfrühstückelni akarnak.

Kardos magyarul felelt:

— Tessék uram, a nagy terembe jönni, in den grossen Saal.

— Bravó, bravó! — mondogatták a tiszt urak.

A legénységnek kint szándékozott terítettetni Kardos a nagy kocsiszinben. Megkérdezte a kapitány urat, beleegyeznek-e.

— Bravó!

Tetszett a dolog a tiszt uraknak; meg is magyarázták azonnal a legénységnek, hogy csak rendeljenek bort, amennyi nekik tetszik. Ha nem hoznak jót, öntsék ki a szemétdombra. Hogy csak egyenek-igyanak tetszés szerint, mert másnapra már Roth tábornok seregével kell egyesülniök. Egyenek egy hétre valót.

Nem is volt ételben, italban hiány. A háziúr mindeneke előtt a legénységről gondoskodott. Íz-

letetőül — a sorrend be nem tartásával — jóféle tolnai sajtot adatott nekik; úgy látszik, már ettek olyasfélét, mert mikor meglátták, örömtüjzongással köszöntötték: kvargli! Jól esüszott rá a bor. Ebben a tekintetben azonban válogattak. Egyikök — altiszt lehetett, mert a többinél szebb öve volt — németül beszélt az odarendelt tolmáccsal, egy fiatal kocsissal, akit magyar szóra küldtek oda szülei a szomszédos német községből. Ez az altiszt értette meg, mi a kíván-

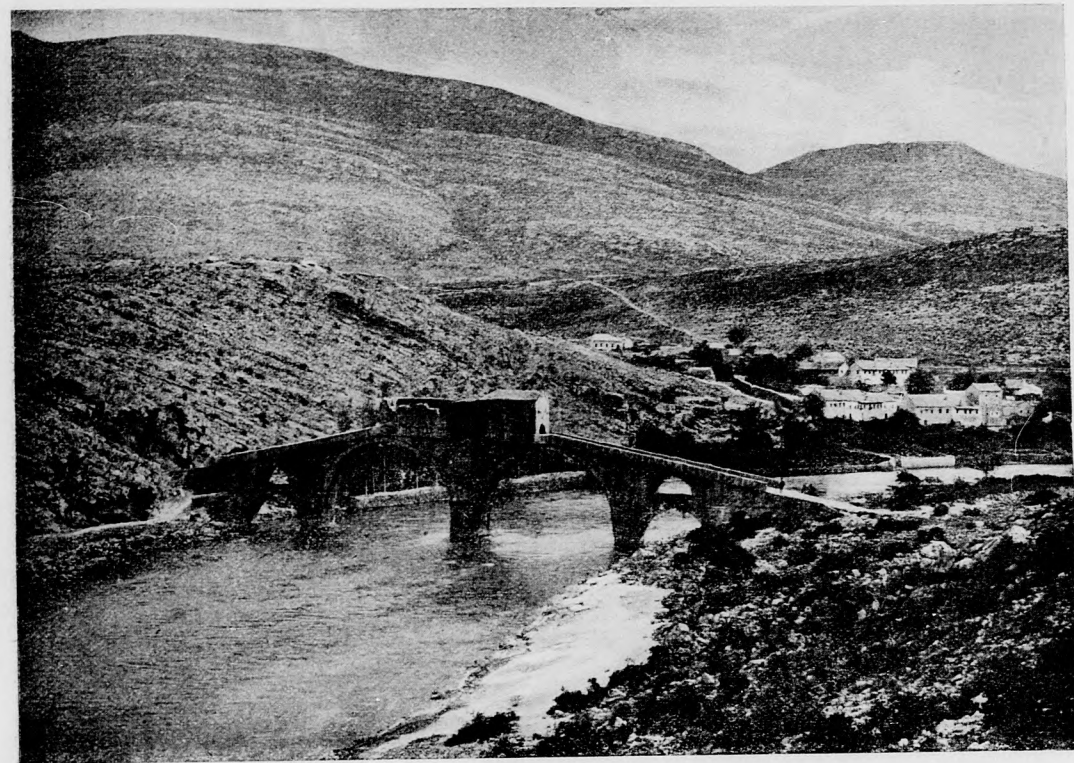
— Herr Kordos, maga derék ember, — mondta neki a kapitány, mikor lepecsételt üvegekben szállította be a jó szegzárdit meg villányit. — S hol van a maga felesége?

— Nincs itthon, kérem szeretettel.

— Aber, Herr Kordos, ne hazudjék! — felelte rá egy másik torzonborz bajúszú horvát.

— Hát a házikisasszony? — kérdezte a harmadik.

— Sohase volt nekem, — felelé nevetve Kardos.

AZ ARSZLÁNAGICS HÍD A TREBINJCSICÁN, TREBINJE MELLETT.

ságuk. Először fehér bort rendelt, azután vöröset kért, illetve parancsolt. Az, úgy látszik, ízlett neki, mert megismételtették.

Mire megjött a gabelfrühstück, már jókedvük volt s harcias nótázásban adtak kifejezést érzelmeiknek. Attól nem kellett tartaniok, hogy az urakat zavarják, mert hiszen a nagy udvar legelgévén volt az ő tanyájuk, mely mögött már a lucernás kezdődött. Jó puskalövésnyire a nagyteremtől.

S vajjon ott mi történt ezalatt?

A háziúr igénybe vette összes udvarlasi képességét, amiért nem egyszer barátságos vállveregésben részesült.

Erre a nevetésre dühbe jött a kapitány s ha nem látta volna, hogy hozzák a csibepaprikást, talán gorombáskodott is volna.

Így azonban megbocsátott egyelőre az előzeny háziúrnak s rászólt a torzonborz tisztre, aki már a kanalat tartotta kezében, hogy nézze meg a legénységet s adja tudtukra, hogy addig is, míg más rendeletet nem kapnak, maradjanak veszteg ott, ahol vannak.

A tiszt urak hozzáfogtak az evéshez. Minden jó lett volna, csak az nem tetszett nekik, hogy az asszony nincs ott.

— Azonnal hozza ide, Herr Kordos, a feleségét, — ordít fel egy köhögési rohamában a ka-

pitány. — akarom, hogy velünk egyék. Nincs ez megmérgezve?

— Ugyan, ugyan, kapitány úr, mit gondol?

A második tiszt is, meg a többi is iszonyúan köhögött. Már a legfiatalabbnak, aki a kapitánnyal szemben ült, ki is düledt a szeme és csak úgy patakzott a könyve a paprikásesibére.

Ekkor már megbotránkozott a kapitány. Iszonyúan rávágott öklével az asztalra, úgyannyira, hogy a szegzárdi és villányi üvegek jobbra-balra potyogtak le a földre, mint a részeg emberek. Kardos most már erélyesen rájuk szólt:

— Csend, uraim, különben baj lesz!

— Micsoda? Csend legyen? Hát ki parancsol itt? — rivalt rá a kapitány, miközben kirántotta kardját. A többi négy is követte példáját. — Hallgasson, mert összeapritjuk itt, mint ezt a paprikást! Hozza ide azonnal a feleségét!

Kardos meghajolt udvariasan, kiment a teremből, egyet füttyent és becsapja maga után a vasajtót.

(Folyt. köv.)

Az Arslánagics híd Trebinje mellett.

Képünkhöz.

Hercegovinának egyik legszebb vidéke Trebinje, mely e tartománynak montenegrói határában fekszik. Trebinjének igen kisszámú lakossága van; a helyiségben 1300 ember lakik; két elemi iskolában oktatják az ifjúságot írásra-olvasásra.

A vízvezeték most épül. Trebinje legfontosabb termékei: a szőlő és a dohány. Egy óránnyira fekszik a várostól a lasztvai kinstári gyümölcs-termelő és szőlőmivelő telep, vadregényes völgyben. A telepen alkalmazott munkások mind magyar emberek. Raguza élénk kereskedelmi összeköttetésben van Trebinjével, mi e kis város fejlődésére igen jótékony hatással van. A távolság közöttük nem nagy; mindössze 30—40 kilométer.

Trebinje Hercegovina kopár vidékei között kellemes oázis. A Trebinjesica folyó megtermékenyíti a magas hegyek között elnyúló völgyet, amelyben Trebinje épült.

A török uralom idejében is nevezetes szerepe volt e kis helyiségnek; basa székelt itt és a trebinjei vár katonái sikeresen verték vissza a montenegróiak ostromát.

Mai számunkban bemutatjuk a Trebinje mellett levő Arslánagics hidat, mely a Trebinjesicán épült.

ORCHIDEÁK.

(Képekkel.)

A növényvilág legesodálatosabb alakjai az *orchideák*, magyarán mondva a *kosborok*.

Ez a növény, melynek családjába vagy 4000—5000 fajta virág tartozik, így a stanhopea is, leginkább a déli égöv alatt tenyészik; ezeket a forró vidékeken termő fajokat illeti meg pontosan az orchideák neve.

A kosbor-félék t. i. a *földi* orchideák, a földben, különösen televényben gyökereznek. Az egyszikűek családjához tartozik s földben tenyésző szára egyenes, ágatlan. Levele váltakozó, ritkábban átellenes, inkább a növény töve felé csoportosodik. A földben bojtos gyökerük van, gyakrabban pedig páros gyökérgumójuk, mely a szárnak alsó földbeli részéből ered.

E páros gumó fejlődésére vonatkozólag a következőket kell megjegyeznünk. Tavaszkor a virágzó szár alján a földben egymás mellett két egyforma nagyságú gumó van. Az egyik, mely tavalyi, ráncos, a másik, az idei, friss, üde és simább. A régebbiből a virágzó szár nőtt ki, a friss jobban oldalvást van s a tetején rügyben végződik.

A kosbor-virág ritkán magános helyzetű, többnyire füzeres, fürtös vagy ágasbogas helyzetben lelhető fel. A három külső és két belső lepellevél körülbelül egyenlő és boltozatosan összehajlítva a kosbor-virág sisakját alkotja. A hat szírom hosszabb, más alakú, többnyire háromkarójú, szép színű és sarkantyús. Ez az ajak-szírom vagy mézajak.

Az orchidea-félék leginkább erdőben, réten, meszes talajon nőnek. Ezeknek, kiváltképpen a zöld fajoknak okvetlenül szükségük van a televényre.

De mi is az a televény?

A televény a talajnak az a barna vagy fekete színű alkatrésze, mely a korhadásba átment szerves, azaz növényi és állati anyagokból keletkezik.

Ezeknél a földi orchideáknál sokkal esodálatosabbak s figyelemreméltóbbak a *légi* vagy *fánlakó orchideák* (*orchideae atmosphaericae*). Ezek fák törzsén, elhalt galyakon sűrű árnyékos és nedves erdőkben élnek. Első tekintetre azt hinnők, hogy ezek élődsi növények, de ha jobban szemügyre vesszük a dolgot, akkor hamarosan be fogjuk látni, hogy ezek gazda növények nélkül is megélnek, tehát álélősködők.

VIRÁGZÓ STANHOPEA KÁROLYI MIHÁLY GRÓF EGYETEM-UTCAI KERTJÉBEN.

Ezek a légi orchideák a növényvilág igazi csodái. Nagyságuk, színpompájuk, gyakran jóillatú virágjuk, de különösen csodálatos alakjuk emelte őket a növényvilág dédelgetettjei sorába. Tenyésztésük nagy gonddal és sok fáradozással jár.

Hogy terméshez jussunk, az orchideát mesterségesen kell megtermékenyíteni: a himpor-

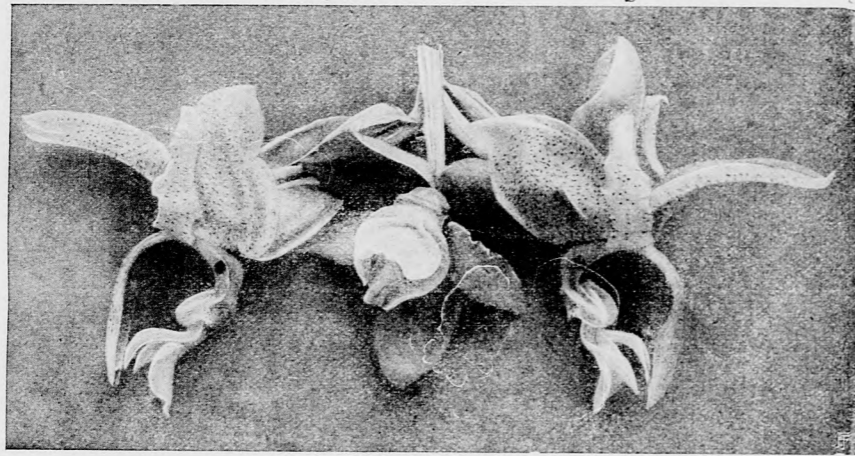
esomókat a bibére helyezzük, mert a bogár, amely hazájában megtermékenyíti, nálunk nem él.

Az ilyen növényekért az angol, francia, orosz urak ezreket meg ezreket fizetnek s otthon külön *orchidea-házakban* ápolják őket. Az ilyen meleg üvegháznak világosnak kell lennie, de a nap tűzésnek sem szabad azt perzselni. Rendszeresen alacsony; felerészét a földbe építik, úgy,

hogy másik feléből csak annyi maradjon szabadon, hogy a hozzá fűző levegő az orchideát nappal ki ne szárítsa. Nappal 18—24°, éjjel 12—16° meleg többnyire elegendő. Könnyű földet kell használni, melyet leginkább erdei földből, szénből, tőzeggmohából és homokból kevernek.

Az orchideák egyik nálunk legismeretesebb fajtája a *stanhopea*.

Károlyi Mihály gróf budapesti, egyetem-utcai palotájának kertjében láthattunk a nyáron ilyen orchideákat, melyek virágjukat bizonyára a tartós nyár hőségének köszönhették. A virágok ugyan más évben is virítottak, de ilyen gazdagon még soha sem.

KINYÍLT STANHOPEA VIRÁGOK.

Károlyi gróf a 60-as években több orchideát hozatott Mexikóból, melyek közül ma már csak a *stanhopea* három változatának maradványai élnek.

Mai számunkban bemutatjuk a virágzó *stanhopea oculata* (a növényfészekből lefelé nyúló öt hajtáson 46 virágot olvastunk meg); a *stanhopea oculata* egy virágját természetes nagyságban és végül három kinyílt *stanhopea* virágot is.

ISMÉT A MOZGÁSRÓL.

Ötödik beszélgetés a fizika köréből.

Egyenletes mozgás nincsen. Az előttünk ismeretes mozgások legalább is mind változók. Hogy mégis beszélünk sebességről, azért van, mert *átlagos* sebességet lehet megállapítani rendetlenül

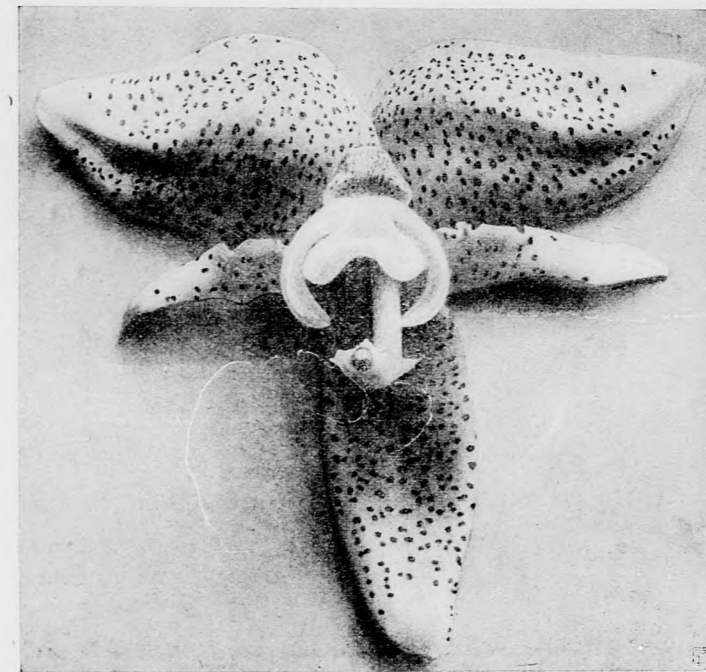
változó mozgásoknál. Pl. a vasútnak változó, megakadási mozgásának is van sebessége, de ez nem az igazi, hanem az a sebesség, amellyel haladnia kellene, hogy a mondott idő alatt *egyenletes mozgással* tegye meg azt az utat.

Vannak azonban a változó mozgásnak bizonyos szabályosabb formái. Pl. a felhajtott kő felfelé lassul, lefelé estében gyorsul, azaz felfelé a *sebessége* fogy, lefelé estében újra megnő. Az órainga mialatt legnagyobb kilengéséből a legmélyebb helyzetébe ér, gyorsulva mozog, onn a másik oldalon felfelé mozogva már lassul, lefelé újra kezdi a gyorsulást. A lejtőn felgurított kő vesz sebességéből, egy pillanatra megáll, azután növekvő sebességgel lefelé indul.

Ezekben az esetekben, ha mindenféle mesterséges módon sikerül megmérni a sebességváltozásokat, azokban bizonyos szabályosságot fogunk találni. Az elhajított testeknél, a lejtőn mozgókánál, az ingánál a mozgás lassulása és gyorsulása bizonyos törvényszerűséget mutat. Ha felmegyek egy toronyba és ledobok valami testet onnan, az a test az első másodpercben 10 m. utat tesz meg, a másodikban 5-tel többet, azaz 15-öt, a harmadikban megint 5-tel többet, azaz 20-at, a negyedikben 25-öt és így tovább, amíg valami tárgy vagy a föld esésében meg nem akasztja. A sebességnövekedés folytonosan tart és annál nagyobbra növekedik a sebesség, minél régebben esik a test. És annyszor nagyobb lesz a sebesség összes növekedése, ahányszor hosszabb ideje már annak, hogy a test esik. Ha egy test sebességének növekedése 5 perc

alatt 100 m. annak gyorsulása nagyobb, mintha az a sebességnövekedés 5 perc alatt csak 50 m. lett volna. És pedig kétszer nagyobb. A gyorsulás tehát egyenes arányban van a sebességváltozással, azaz ahányszor nagyobb a sebességváltozás, annyszor nagyobb a gyorsulás. Ha pedig valami test pl. 60 m.-nyi sebességnövekedést 10 perc alatt ér el, egy másik ugyanazt 5 perc alatt eléri, akkor az utóbbinak gyorsulása nagyobb volt. És pedig kétszer akkora. A gyorsulás fordítva arányos a reáfordított idővel, ahányszor

egyenletesen mozog, az érhető a tehetetlenségéből. Az elindulása azonban sebességváltozás, nulla sebességéből valamilyen pozitív vagy negatív sebességre lett. Ehhez már erőt kell feltételeznünk. A megállása sebességváltozás, mert az a valamilyen sebesség most zérus lesz hirtelen. Ehhez is erőt kell feltételeznünk. Azonkívül mindenütt, ahol a sebesség bármi módon is változik, mert a test tehetetlensége következtében azt megváltoztatni nem tudja. A leejtett golyó gyorsulva esik, az igen magasra felhajtott labda

A STANHOPEA OCULATA EGY VIRÁGA TERMÉSZETES NAGYSÁGBAN.

kevesebb idő kell valami sebességváltozás eléréséhez, annyszor nagyobb a gyorsulás.

A sebességszorodások és a sebességfogyások ténye tehát gyakran áll előttünk. Önkéntelenül tesszük fel a kérdést, *mi az oka* hát annak, hogy a testek sebessége változik? Azt feleljük rá magunknak, hogy ez az oka az erő. Mindég valamilyen erő. És erről az erőről aztán nem is tudunk egyebet, mint azt, hogy mozgásváltozásokat szokott előidézni. Az egyszer elindított test tehetetlensége folytán egyenletesen mozog örökké. Az egyenletes mozgás megértéséhez nem kell erőt keresnünk. A megindult test megállni nem tud, míg valami meg nem állítja. Valami erő. A nyugvó test elindulni nem tud, míg valami meg nem indítja. Valami erő. Hogy elindulása és megállása között

leestében szemmel láthatólag gyorsul mozgásában, tehát folytonosan hat rá egy erő, amit a föld vonzó erejének hívunk. A lejtőn gördülő test is a föld vonzása következtében gyorsítja mozgását, az inga azért gyorsul lefelé, mert a föld vonzza és azért lassul felfelé, mert a föld visszavonza. Az erők gyorsulást és lassulást tudnak csak előidézni, sebesség-növekedést vagy sebesség-fogyást, egyszóval sebességváltozást. Más kép és helyesebben szólva, csak ott kell erőt feltételeznünk, ahol sebességváltozás van, mert a változatlan mozgás és a nyugalom a test tehetetlenségéből megérthető. Ahol csak valami kimozdul nyugalmi helyzetéből, ahol csak valami nyugalomba kerül, ahol csak valami megváltoztatja a sebességét, ott mindenütt erőt gondolunk okozóul.

Azt mondtuk, hogy egyenletes mozgás nincsen, azaz legalább mi egyenletes mozgást még nem láttunk. Ebből mi következik? Az, hogy a földön mindenütt és mindenkor működnek erők, amelyek a tehetetlenség folytán egyenletes mozgásra hajlandó testet változó mozgásra kényszerítik. A test nemcsak sebességét, de irányát se tudja magától megváltoztatni. Egyenletesen és egyenesen mozog tovább, ha erő nem hatna rá. Hogy a test irányát változtassa, ahhoz is kell erő, amely most nem a sebesség, hanem az irány megváltoztatására fordítódik. Ha tudjuk a sebességet és irányt, akkor ismerjük a mozgást. Tehát összevonva azt is mondhatjuk és így rövidebben szólunk: az erők mást nem okozhatnak, mint mozgásváltozást. (Sebességv. irányváltozás.) Ahol mozgásváltozást találunk, oda erőt gondolunk okozóul. Ez azért van, mert nem tudjuk elképzelni, hogy valamiok nélkül történjék, tehát keresünk okot. De az okot nem találjuk szemtől-szembe. Kigondolunk tehát egy okot, ami elő tudja idézni éppen azt, ami történik s aminek az okát keressük. Ebben az esetben mivel mozgást mi magunk az izomerőnkkel tudunk mozgásokat előidézni, azokra a mozgásokra is, amelyek nem a mi hozzájárulásunkkal történnek, azokra is ráfogom, hogy valami olyan idézi elő őket, mint az én izomerőm, de nem belőlem, hanem valahonnan másfelől ered. Pl. a vonzóerő a földből, mert a tárgyak mind a felé esnek. Az így kigondolt erőkről mást nem tudunk, csak a működésüket ismerjük, mert hiszen éppen egy működés okául találtuk ki őket.

Ilyen erő több is van a föld vonzó erején kívül. Pl. az iránytű, mindig körülbelül éjszakkal felé fordítja a két hegyét. És minden mágnesvas kimozdítás után szabadon felfüggesztve éppen így helyezkedik el. Ennek magyarázatául azt mondom, hogy az egész földön mindenütt, körülbelül éjszakkal déli irányban működik egy erő, amit elnevezek földi mágnességnek s ami ezt a mozgásváltozást okozza. Itt még az erőnek a forrását se tudom megmondani. Aztán pl. tapasztalom, hogy a posztóval dörzsölt üvegdarab magához rántja a közel tartott papirszeleteket. Ezt azzal magyarázom, hogy a dörzsölés által felébredt az üvegen egy erő, az elektromos erő, ami a papirszeletekét mozgásváltozásra bírta.

Szóval az egész földön történő mozgásváltozásokat úgy tekintem, mint bizonyos erőknek működését, az egész környezetünk mintha hatalmas erők karjaival volna át- meg áthálózva, melyek

mindenike létesíti a maga mozgásváltozását s melyeknek együttműködéséből áll a világnak fönmaradása. Nem szabad azonban felednünk, hogy ez csak kép a mindenségről és nem tudatosan irányozott erőkről, hanem csak egy általunk kigondolt fogalomrendszeréről van szó.

Dienes Pál.

ALKIBIADES ÉS PLATO.

Alkibiades és Plato sokszor voltak együtt Sokratesnél. Plato mindegyik tanuló társához, így Alkibiadeshez is mindig szíves volt, de a fiatal ember mégis mintha kerülte volna Plato társaságát, nem szólt soha hozzá, nem ült soha melléje.

Örökké tréfáló, kötekedő szava mintha ajkára fagyott volna, ha Plato beszélt társaihoz, az ő higgadt, meggondolt modorában.

Sokrates többször megfigyelte Alkibiades magaviseletét Plato irányában. Mintha Alkibiades gyűlölte volna azt a tanítványt, kit Sokrates annyira becsült.

— Plato nem ellenséged, — így szólt egyszer Sokrates feddőleg a fiatal és szeles Alkibiadeshez. — Plato mindenkinek barátja, jó és nemes ember, sokat tanulhatnál tőle; miért kerülöd úgy?

— Nincs köztünk barátság, — felelt Alkibiades kitérőleg.

— Plato irántad is érdeklődik, miért nem sétálsz soha sem vele?

Alkibiades lesütötte szemét.

Mennyi csíny nyomhatta megint lelkét, mennyi könnyelmű tett, amelyet még a mindent megbocsátó Sokratesnek is bajos volna bevallani.

— Olyan átható a Plato tiszta szemének tekintete, — mondá Alkibiades halkán.

— Úgy, azért gyűlöled hát, mert gyarlóbb vagy, mint ő? Hibája az, hogy tisztább jellemű nálad? Szabad-e gyűlölnünk valakit csak azért, mert az jobb, mint mi? Fiam, fiam, emelkedj föl Plathoz! Ki lesz a te vezetőd, ha én már nem leszek többé? Thirring Gusztávné.

A KIRÁLYI VÁR SZOBRAI.

Képekkel.

A budai királyi vár külseje is sejteti már azt a fényt és pompát, mely ennek a hatalmas és nagyszerű palotának belsejében honolhat. Aki valaha fenn járt a várban, az nem egyhamar

fog elfeledkezni arról a gyönyörű kilátásról, melyben onnan része volt. A szép kert, a fényes termek ezer meg ezer díszítéseikkel napokig, hetekig nem tűnnek el szemünk elől.

A vár főhomlokzata előtt látjuk Szavojai Eugen lovasszobrát, mely Róna József alkotása, a Budára néző részen Vastagh György csikószobrát s számos más művészi alkotást.

A zene műzsája sípot tart kezében. A régi görögök módjára ábrázolja a szobrász e női alakot, mely a vár legszebb szobrai közül való.

Másik két képünk a királyi várnak a krisztinavárosi oldalán levő folyósójáról két szoborcsoportot mutat be. Játszozó kis gyermekeket ábrázolnak ezek a szép művek, melyek igaz díszei a várnak.

A KÖLTÉSZET.

A ZENE.

De nemcsak a kertet díszítik ilyen mesteri szobrok, hanem a palota folyosóit és termeit is.

Mai számunkban két allegorikus szobrot mutatunk be: a *Költészetet* és a *Zenét*, melyek Damkó József szobrász alkotásai. Ez a két művészi szobor a királyi vár tánctermének külső homlokzatát díszíti.

A költészetet és a zenét két nőalak ábrázolja. A költészet megszemélyesítője lantot tart kezében, ihletteljes arca a magasba tekint, gondolatokba merült, éppen valami új dal fogamzik meg agyában. Ez a költészet műzsája.

COPPERFIELD DÁVID ÉLETE ÉS VISZONTAGSÁGAI.

Irta Dickens Károly.

21

Az ifjúság számára átdolgozta Mikes Lajos.

E rettenetes Yorkins úrnak a gondolata nagyon lehangolt. De később azt tapasztaltam, hogy kissé lomha vérű, szelíd emberke, akinek az volt a dolga az irodában, hogy a háttérben tartózkodjék s úgy szerepeljen állandóan, mint a legkeményebb, legkegyetlenebb ember a világon. Ha valamelyik írnok fizetésemelést kért, Yorkins úr hallani sem akart a dologról. Ha valamelyik

ügyfél késlekedett a költség számlája kiegyenlítésével, Yorkins úr erélyesen sürgette a kiegyenlítést, s bármily kínos volt is e dolog (amint-hogy mindig az is volt) Spenlow úr gyöngéd lelkének, Yorkins úr nem engedett. Az angyal-jóságú Spenlow úrnak mindig megnyílt volna a szíve és a keze, ha az az ördögi Yorkins nem tartóztatta volna. Mióta idősebb lettem, azt hiszem, volt szerencsém több olyan céggel megismerkednem, amely a Spenlow és Yorkins-féle üzleti elv alapján működik!

Megállapodtunk, hogy a próba-hónapomat nyomban megkezdem, mihelyt kedvem tartja, s hogy a nénémnek nem kell sem a városban ma-

s amely arról szólt, hogy a Buckingham Streeten, az Adelphi-színház táján, kiadó néhány egymásba nyíló szobából álló, esinosan bútorozott úri lakás (kilátással a folyóra), amely rendkívül alkalmas bíróságnál, vagy más eféle hivatalban alkalmazott fiatal úr számára, s azonnal elfoglalható. A föltételek igen kedvezőek. Kívánatra hónapos lakásnak is kiadó.

— Ej, hisz ez éppen nekem való, néni! — kiáltottam belepirúlva abba a lehetőségbe, hogy külön lakás gazdája találjak lenni.

— Jer hát, — felelt a néném, újra föltéve nyomban a kalapját, amelyet alig egy perce tett le a fejről. — Menjünk el megnézni.

GYERMEKCSOPORT A KIRÁLYI VÁR LÉPCSŐHÁZÁBAN.

radnia, sem a próbaidő letelte után visszatérnie, mivel a fölvételekre vonatkozó szerződést aláírás végett könnyen el is lehet küldeni hozzá.

A megállapodás után a néném meg én csakhamar távoztunk a Doctors Commonsból. Újra sokáig elbeszélgettünk terveimről, mikor haza érkeztünk; s mivel tudtam, hogy a néném alig várja, hogy haza utazhasson, arra kértem, hogy énmiattam ne zavartassa meg a kényelmét, hanem bizza rám, hogy magam gondoskodjam enmagamról.

— Nem azért vagyok itt, holnap egy hete lesz már, drágám, hogy erre ne gondoltam volna, — felelt a néném. — Az Adelphi-színház táján van egy szép, kis kiadó bútorozott lakás, amely, azt hiszem, bámúlatosan megfelelne neked, Trot.

E rövid bevezetés után elővett a zsebéből egy hirdetést, amely újságból volt gondosan kivágva

Fölkerekedtünk. A hirdetés a közelebbi részletekre vonatkozólag Cruppné asszonyhoz utasított. Meghúztuk azt a csengőt, amely föltévé-sünk szerint Cruppné asszony lakásába szólt. Háromszor vagy négyszer kellett csöngetnünk, amíg rávehettük Cruppné asszonyt, hogy érintkezésbe lépjen velünk. Végül azonban megjelent egy jól megtermett hölgy képében, nanking ruhában, amely alól kilátszott flanell alszoknyájának a fodra.

— Szeretnék megnézni a kiadó lakást, asszonyom, — szólt a néném.

— Ennek az úrnak kellene? — kérdezte Cruppné, miközben a kulcsot keresgélte a zsebében.

— Igen, az unokaöcsémnek, — szólt a néném.

— Pompás kis lakás volna a számára! — szólt Cruppné.

Így aztán fölmentünk a lépcsőn.

A lakás a ház legtetetjén volt, — fontos szempont volt a néném előtt, könnyű menekülésre nyújtván módot tűz esetén, — s állt egy kis, félig sötét előszobából, amelyben alig lehetett látni valamicskét, egy koromsötét kis éléskamrából, amelyben egyáltalában semmit sem lehetett látni, egy nappaliból és egy hálószobából. A bútorzat kissé kopottas volt ugyan, de nekem elég jó volt; s annyi bizonyos, hogy az ablakok csakugyan a folyóra nyíltak.

Mivel énnekem nagyon tetszett a lakás, a néném Cruppnéval visszavonult a kamarába, hogy megbeszéljék a feltételeket, miközben én ott maradtam ülve a nappaliban levő pamlagon, s

a szilárdságot és önbizalmat, amelyre szükségem van még. Több ízben ismételte ezt a kijelentését másnap is, miközben intézkedtünk, hogy a ruhámat és könyveimet Wickfield úréktól átszállítsák a lakásomba. Mindezekről, valamint legutóbbi kirándulásom élményeiről hosszú levélben számoltam be Ágnesnek, amelynek kézbesítésére a néném vállalkozott, aki másnap elutazott.

XXVI.

Bámúlatosan szép dolog volt egyedül bírni ezt a fölséges palotát, s bezárván a külső ajtót, Robinson Crusoenak érezni magam, mikor visszavonult az erődjébe és felvonta maga után a lajtörjáját. Bámúlatosan szép dolog volt, zse-

GYERMEKCSOPORT A KIRÁLYI VÁR LÉPCSŐHÁZÁBAN.

alig mertem elgondolni is azt a lehetőséget, hogy ez a fényes lakás csakugyan nekem legyen szánva. Meglehetősen hosszú páros viaskodás után a nénémék visszatértek, s nagy örömemre mindakettőjük arcáról azt olvastam le, hogy sikerült a megállapodás.

A néném kivette a lakást egy hónapra, azzal a kikötéssel, hogy jogom van ez idő eltelte után egy évig ott maradnom. Cruppné asszony magára vállalta a mosást és élelmezést; ami egyébre szükségem lehet még, az rendben volt, s Cruppné asszony külön hangsúlyozta, hogy úgy fog rólam mindig gondoskodni, mintha a fia volnék. Harmadnap akartam elfoglalni a lakást, és Cruppné kijelentette, hogy hála Istennek, akadt végre valakije, akinek gondját viselheti!

Hazafelé menet közölte velem a néném, mily bizodalommal reméli, hogy az az élet, amelyet ezentúl fogok folytatni, megadja majd nekem azt

bemben a kapukulccsal, a városban sétálgatni, s tudni azt, hogy bátran meghívhatnék magamhoz akárkit s bizonyos lehetnék benne, hogy nem lesz a terhére senkinek, ha csak énnekem magamnak nem. Bámúlatosan szép dolog volt magamat ki-s bebocsátani, jönni-menni anélkül, hogy bárkinek szólnom kellene, s Cruppné asszonyt felcsöngetni a föld mélységeiből, mikor szükségem volt rá, s mikor öneki kedve tartotta, hogy fellihegjen. Mindez, mondom, bámúlatosan szép dolog volt, de azért megvallom, hogy volt idő, mikor úntatott is.

Nagyon szép volt reggelenkint, különösen ha szép volt a reggel. Pezsgő, szabad életnek tűnt fel napközben, pezsgőbbnek, szabadabbnak, ha ragyogott a nap. De mikor alkonyodott, úgy tetszett, mintha az élet is alkonyodnék. Nem tudom, hogy esett, de gyertyafény mellett ritkán festett jól. Hiányzott ilyenkor valakim, akivel

beszélgethettem volna. Hiányzott Ágnes. Ijesztő úr tátongott bizalmam mosolygó letéteményesének a helyén.

Egy reggel, nagy meglepetésemre, kilépve a lakásom ajtaján, kezében levéllel, egy hordárt láttam a lépcsőn fölfelé jönni. Kényelmesen baktatott, de mikor észrevette, hogy a lépcső tetején a karfán át lenézek rá, neki iramodott, s mikor fölért, úgy lihegett, mintha majd megszakadt volna nagysietésben.

— Nagyságos Copperfield T. urat keresem, — szólt a hordár, megérintve a kalapját kis nádpalcájával.

Alig voltam képes rámondani, hogy én vagyok, annyira fölizgatott az a meggyőződés, hogy a levél Ágnestől való. Mindazonáltal mikor közöltem vele, hogy Copperfield T. úr én vagyok, elhitte, s átnyújtotta a levelet, amelyre, mint mondta, választ kérnek. Azt mondtam neki, hogy várjon kint a lépcsőn a válaszra, s azután visszamentem a lakásomba. A levél csakugyan Ágnestől volt. Arról értesített, hogy itt van Londonban atyja ügyvivőjénél, Waterbrook úrnál, az Ely-placen, a Holborn-utcában, s arra kér, hogy még ma látogassam meg. Azt üzentem, hogy délután négy órakor fölkeresem.

A kitűzött időben esőngtettem Waterbrook úr házában. Waterbrook úr hivatalos helyisége földszint volt, míg a társas érintkezés, (amely igen nagy méretű volt a házban), az emeleten folyt. Csinos, de meglehetősen kicsi társalgóba vezettek, s ott ült Ágnes, erszényt kötögetve.

Nyugalma, jóságos arca elevenen visszaidézte emlékezetembe a Canterburyben töltött légies, friss diákéveket. Sok mindenről elbeszélgettünk, jókedvűen, kedélyesen. Egyszerre csak azt kérdezte, találkoztam-e Uriasszal?

— Heep Uriasszal? — szóltam. — Nem. Londonban van?

— Benéz mindennap a földszinti irodába, — felelt Ágnes. — Egy héttel előbb feljött Londonba, mint én. Attól félek, Trotwood, hogy kellemetlen ügyben jár.

— Úgy látom, Ágnes, oly ügyben, amely magát nyugtalanítja, — szóltam. — Mi lehet az?

Ágnes félretette a munkáját, s miközben kezeit összekulcsolta és szelíd szép szemeivel elgondolkozva rám tekintett, így felelt:

— Azt hiszem, nemsokára üzlettársa lesz a papának.

— Miesoda? Urias? Ez a hitvány, eszszómászó fickó ilyen magasra felvergődött volna?! — kiáltottam méltatlankodva. — Nem tiltakozott ellene, Ágnes? Nem szabad megengednie, hogy édes atyja ilyen esztelen lépést tegyen. Meg kell akadályoznia, Ágnes, amíg nem késő még.

Ágnes, egyre rám nézve még, a fejét rázta, mialatt beszéltem, bágyadtan mosolyogva fölhevülésemen, s azután így felelt?

— Emlékszik utolsó beszélgetésünkre édes apáról? Nem sokkal azután, legfőleg két-három

nappal később, tett célzást először arra, amit mondok. Szomorú látvány volt, mikor mindenáron úgy iparkodott feltüntetni a dolgot, mintha szabad választása volna, s eközben képtelen volt eltitkolni, hogy rákényszerítették. Nagyon elszomorított.

— Rákényszerítették, Ágnes? Ki kényszeríti rá?

— Urias, — felelt Ágnes, egy pillanatnyi tétovázás után. — Nélkülözhetetlenné tette magát a papára nézve. Ravasz és óvatos. Úrrá lett apa gyöngeségei fölött, dédelgette őket és kihasználta, amíg — hogy egy szóval kimondjam, Trotwood, amit gondolok, — amíg apa felni kezdett tőle.

Többet is mondhatott volna, többet is tudott vagy gyanított, tisztán láttam. Nem okozhattam fájdalmat neki azzal, hogy tovább kérdezősködjem, mert tudtam, hogy azért hallgatta el előttem, hogy atyját kimélje. Régóta ebben az irányban fejlődtek a dolgok, éreztem; önkénytelenül azt kellett éreznem, a legesekélyebb megfontolásra, hogy nagyon régóta ebben az irányban fejlődtek. Néma maradtam.

— A befolyása apára — szólt Ágnes — nagyon nagy. Látszólag hálás és alázatos, — talán őszintén, legalább azt remélem, — de az állása valósággal hatalmi állás, és félek, hogy környezetlenül él is a hatalmával.

Azt mondtam, hogy hitvány kutya, ami abban a pillanatban nagy megkönnyebbülésre volt.

— Abban az időben, amelyről beszélek, amikor apa közölte velem a dolgot, — folytatta Ágnes, — Urias azt mondta apának, hogy ott hagyja; hogy nagyon sajnálja a dolgot, s csak kellenélül távozik, de jobb jövő kecsegteti. Apa nagyon levert volt akkor, és sokkal jobban emésztette a gond, mint ahogy akár maga, akár én valaha láttuk őt; de úgy látszott, az a megoldás, hogy Uriast üzlettársává fogadja, könnyebbé várt, bár ugyanakkor sértette őt, sőt szegyezte is.

— És hogy fogadta a dolgot maga, Ágnes?

— Én azt tettem, Trotwood, — felelt Ágnes, — ami remélem, a leghelyesebb volt. Mivel határozottan éreztem, hogy apa békessége megkívánja ezt az áldozatot, kérve kértem, hogy hozza is meg. Azt mondtam, hogy meg fogja könnyíteni életének a terhét, — remélem, hogy meg is fogja könnyíteni! — nekem pedig több alkalmat fog nyújtani arra, hogy együtt lehessen vele. Ó, Trotwood! — kiáltott Ágnes, arca elé kapva a kezét, mivel kicsordult a könnye, — csaknem oly érzés fog el, mintha apának szerető gyermeke helyett ellensége lettem volna. Mert tudom, mennyire megváltozott hozzám való odaadó ragaszkodása következtében. Tudom, mily szűk körre szorította hajlamait és kötelességeit, csak azért, hogy minden gondolatát bennem összpontosíthassa. Tudom, mily sok mindenről lemondott az én kedvemért, mennyire elsötétítette az életét értem való aggo-

dalma, mennyire megrokkantotta az erejét és az energiáját, mivel mindig egyetlen egy gondolattal kellett foglalkoznia. Bár valamikor jóvá tehetném ezt! Bár valamikor talpra állíthatnám őt, úgy, ahogy ártatlanul bár, én voltam oka romlásának!

Nem láttam Ágnest még soha sem sirni. Láttam már könnybe lábadni a szemeit, mikor új kitérítésekkel tértem haza az iskolából, s mikor legutóljára beszélgettünk az édes atyjáról s láttam, hogy szende fejecskejét félrefordította, mikor búcsúztunk egymástól, de ilyen szomorúnak még soha sem láttam őt. Annyira elszomorodtam én magam is, hogy esztelen gyámoltalanságomban ennyit tudtam csak mondani: — Ágnes, kérem, ne sirjon! Ne sirjon, édes hugoskám!

De Ágnes, — mint most már jól tudom, akár tudtam akkor, akár nem tudtam, — annyira fölöttem állt jellem és szilárdság dolgában, hogy nem sokáig volt szüksége könyörgésemre. Szép-séges, derűs nyugalma, amely emlékezetemben oly élesen megkülönbözteti őt mindenki másától, csakhamar visszatért, mintha felhő vonult volna csak át a derült égboltozaton.

— Valószínűleg nem sokáig maradhatunk már egyedül, — szólt Ágnes, — és éppen azért megragadom az alkalmat, Trotwood, hogy a legkomolyabban arra kérjem, legyen Uriasszal szemben barátságos. Ne utasítsa vissza őt. Ne éreztesse vele (mert azt hiszem, nagy hajlandósága volna rá), ami talán ellenszenves van a lényében. Talán meg sem érdemli, hiszen nem tudunk róla semmi rosszat sem bizonyosan. Mindenesetre gondoljon mindig apára meg énám előbb!

Ágnes nem beszélhetett tovább, mert megnyílt a szobaajtó s bevezetett rajta Waterbrookné asszony, aki igen terjedelmes hölgy volt. Nyájasan beszélgetett velem, s meghitt másnapra ebédre is. Elfogadtam a meghívását s elbúcsúztam. Távozás közben beszóltam az irodába, Uriast keresve, de nem lévén ott, otthagytam számára a névjegyet.

Másnap végig élveztem Waterbrook uréknál az ebédet, amely főleg azért maradt rám nézve emlékezetes, mert a szerencsés véletlen ott hozott össze megint egy régi kedves iskolatársammal a Salem-házból, Traddles Tommyval, aki szintén hivatalos volt az ebédre. Traddles szintén nagyon megörült a viszontlátásnak. Szerény, komoly, tartózkodó fiatal ember lett belőle, fura, bozontos üstökkel, s kissé tágra meresztett szemmel; de még mindig a régi jó fiú volt. Mivel korán el kellett távoznia, mert másnap korán reggel egy hónapra el akart utazni, távolról sem beszélgethettem vele annyit, amennyit szerettem volna; de címet cseréltünk s megígértük egymásnak, hogy újra találkozunk, ha visszaérkezik.

Ott volt az ebéd Heep Urias is, aki folyton Ágnes körül ólalkodott, s oly visszataszító alá-

zatossággal görnyedezett, hogy legjobban szerettem volna hátat fordítani neki. De Ágnesre gondoltam, arra, amit mondott, hogy legyen nyájas Uriashoz, s ezért leküzdöttem magamban ösztönszerű ellenszenvemet és barátságosan feleltem a kérdéseire.

XXVII.

Ágnes nagy szomorúságomra pár nap múlva haza utazott s elutazott vele Heep Urias is. Steerforth visszament Oxfordba, Traddles úton volt, s így egyedül éltem a nagy városban, sokat töprengve és nyugtalanokodva Wickfield úrék miatt. Különösen Ágnest féltettem, akire Urias, aki Wickfield urat már hatalmába kerítette, meggyőződésesen szerint szintén kivetette a hálóját, s akit szerencsétlen atyja révén arra akart kényszeríteni, hogy feleségül menjen hozzá.

Ezenközben napok s hetek teltek el. Megkötöttük a végleges szerződést a Spenlow és Yorkins irodával. A nénémől évente kilencven fontot kaptam (a házbéremen s egyéb apróbb költségeken kívül). A lakásomat egy évre kibéreltük, s bárha esténként még mindig elhagyottnak tűnt fel előttem s az esték nagyon hosszúra nyúltak benne, mégis beleéltem magam otthon holmi lagymatag, szomorkás melázásba s rákaptam a fekete kávéra, amit akkortájt, ha visszagondolok, úgy tetszik, literszáma fogyasztottam. Akkortájt tettem azt a fölfedezést, hogy egyedül állok széles e világon s nagy a hajlandóságom arra, hogy e körülményt az angol vers-költészet szabályai szerint faragott rimes töredékekben megénekeljem.

Aznap, mikor végleg megkötöttük a szerződést, nem volt más ünnepség csak az, hogy sandwich szeleteket és sherryt hozattam az irodába az irnokoknak s este egyedül színházba mentem. «Az idegen»-t adták, egy a Doctors Commons életéből vett darabot, s az előadás oly rettenetesen elrészegített, hogy alig ismerem rá magamra, mikor otthon a tükörbe pillantottam. Spenlow úr, mikor elintéztük a hivatalos fölavatást, megjegyezte, hogy szerencsés-jének tartaná, ha vendégül láthatna norwoodi házában, hogy megünnepeljük összeköttetésünk véglegesítését; csak hogy ezidő szerint némi fölfordulás van nála otthon, mert éppen mostanában várja haza a lányát, aki befejezte Párisban a neveltetését. De jelezte azt is, hogy reméli, ha a lánya otthon lesz, lesz hozzám többször is szerencsésje. Tudtam, hogy özvegy ember s csak az az egy lánya van, és megköszöntem a szíves-ségét.

Spenlow úr helyt állt a szavának. Egy-két hét múlva újra szóba hozta a meghívását, s közölte velem, hogy rendkívül örvendene, ha a legközelebbi szombaton megtisztelném a látogatással s hétfőig a vendége maradnék. Természetesen kijelentettem, hogy szívesen meg-tisztetem s megállapodtunk, hogy kivisz és behoz magával a phaetonjában.

Mikor a nagy nap elkövetkezett, még az úti táskámra is nagy tisztelettel tekintettek a fizetéses irnokok, akiknek szemében szent misztérium volt a norwoodi ház. Aznap későn ért véget a tárgyalás az egyházi tanácsban, s utána Spenlow úrral elhajtattam a phaëtonban.

A phaëton pompás egy alkotmány volt; a lovak oly kevélyen tartották a nyakukat, s úgy emelgették a lábaikat, mintha tudták volna, hogy ők is a Doctors' Commons-hoz tartoznak. A Commonsban ugyanis nagy versengés folyt

lanul kizárólagosabb, kevésbé gépies és sokkal jövedelmezőbb. Sokkal könnyebben vesszük a dolgokat a Commonsban, mint ahogy bárhol másutt vehetők, — jegyezte meg — s ez a körülmény, szabadalmazott osztály létünkre, különállást biztosít nekünk.

Megkérdeztem Spenlow úrtól, mifajta ügyet tart életpályánkon a legjobbnak. Azt felelte, hogy mindennél jobb talán egy jó kis örökösödési pör, amelyben harminc—negyvenezer fontnyi csinos kis összegről van szó. Az ilyen pör-

— COPPERFIELD ÚR, DÓRA LÁNYOM!

mindenfajta fényezésben, s nemcsak egy ritka szép fogatban gyönyörködhattunk, bár az volt és az is lesz mindig a meggyőződésem, hogy az én időmben a versengés főtárgya a keményítő volt, s a proctorok úgy kikeményítették a testüket-lelküket, ahogy csak összefér az emberi természettel.

Nagyon jól mulattunk útközben, és Spenlow úr volt szíves egy pár felvilágosító megjegyzést tenni választott életpályámra vonatkozólag. Azt mondta, hogy ez a világon a legelőkelőbb életpálya, amelyet semmiképp sem szabad egy kalap alá vonni a közönséges ügyési pályával, mivel egészen más, mint ez, ennél összehasonlíthatat-

ben, mondotta, nemcsak az a jó, hogy az eljárás egész folyamata alatt bőven módunkban van válogatni a bizonyítás eszközeiben s halomra gyűjteni a tanúvallomásokat pro és kontra (nem is említve a felebbezést először a felebbezési tanácshoz, azután az urakházához); hanem mivel a költségek végül bizonyosan ki fognak telni a hagyatékából, mindkét fél bátran és lelkesen vág neki a pörnek, s a kiadásokkal senki sem törődik. Azután valóságos dicsőimnusz zengett a Commonsról általában. Elégületlen emberek emlegethetik Commons megvesztegethetőségét, a Commons maradiságát s hangoztathatják a Commons reformálásának a szükségességét, —

jelentette ki Spenlow úr ünnepélyesen befejezésül; de az ember kezét a szívére tevén nyugodtan odakiálthatja az egész világnak: «Ha hozzá nyúltok a Commons-hoz, romlásnak indul a haza!»

Mindezt figyelmesen hallgattam, s bár, őszintén szólva, nem igen hittem, hogy a haza csakugyan annyi hálával tartozik a Commonsnek, ahogy Spenlow úr állította, tiszteletteljesen csatlakoztam a véleményéhez.

Azután elbeszélgettünk «Az idegen»-ről és a drámáról és a hintó elé fogott pár lóról, amíg Spenlow úr kapuja elé nem érkeztünk.

Gyönyörű kert volt Spenlow úr háza körül, s bárha az év oly szakát éltük, amely nem igen volt alkalmas kertek megszemlélésére, mégis ez a kert oly szépséges volt, hogy szinte elbűvölt. Bájos pázsitdarab is volt a kertben, facsoportokat s messzire nyúló sétaútak, amelyeket éppen hogy kivehettem még a szürkületben. Az utak fölé léces boltozat borult, amelyen lomb és virág pompázott a tenyészeti idején.

— Itt sétálgat Spenlow kisasszony egymagában. — gondoltam. — Édes Istenem!

Bementünk a fényesen kivilágított házba, s először egy csarnokba jutottunk, ahol egész csomó kalapot, sikkát, felöltőt, plaidet, keztyűt, ostort és sétapálcát láttam.

— Hol van Dóra kisasszony? — kérdezte Spenlow úr az inástól.

— Dóra! — gondoltam magamban. — Milyen gyönyörű név!

Beléptünk egy szomszédos szobába s hallottam, hogy egy hang így szólt: — Copperfield úr, Dóra lányom! — Kétségtelenül Spenlow úr hangja volt a hang; de én nem ismertem rá s nem is törődtem vele, kinek a hangja. Egy pillanat műve volt az egész. Sorsom betelt. Fogoly voltam és rabszolga. Örülésem beleszerettem Spenlow Dórába.

Rám nézve több volt ő földi lényénél. Tündér volt, szilfid, mit tudom én, mi, — valami, amit soha senki nem látott még, s minden, ami után epedve vágyódik minden ember. Egy szempillantás alatt elnyelt a szerelem örvénye. Szó sem volt arról, hogy megálljak az örvény szélén, hogy lepillantsak belé, hogy hátra tekintsek; hanyatthomlok belerohantam, mielőtt csak egy szót is szólhattam volna.

(Folytatása következik.)

AZ ISKOLA VILÁGÁBÓL.

Önképzőkori tudósítások. A *lőcsői állami főreáliskola* ifjúsági önképzőkörre január hó 21-én ünnepies gyűlést tartott, melyet Reviczky emlékének szenteltek. Reviczkyról. Elnöki megnyitó, tartotta Sándor Soma ifj. elnök. Pán halála, szavalt Müller Frigyes VII. o. t. Reviczky költészete, ünnepi beszéd Oravecz Károly VIII. o. tanulótl. — A *lévai k. r. főgimnázium* «Szepesi Imre-önképzőkör»-e január 25-én Kossuth Lajos emlékeztére ülést rendezett.

Az ülést Dankó K. VIII. o. t. «Riadó» c. szavaltata nyitotta meg. ezután Hirsch G. VIII. o. t. értekezését olvasta föl. Majd Rohonyi O. szavalt. Ehrenstein műfordítását elfogadták. Tóth J. V. o. t. szavalt. Miután még Pólya J. VIII. o. t. Kossuthról beszédet mondott, a gyűlés a Kossuth-nóta énekletével befejeződött. — A *budapesti VI. ker. állami főgimnázium* önképzőkörre f. hó 4-én ülést tartott, melyen Brandl Károly VII. o. t. felolvasta fordítását, Ambrus Gyula VII. o. t. szavaltát a kör dícsérettel fogadta el. Szavalt még Fuchs Nándor V. o. t. — A *budapesti VIII. ker. áll. főgimnázium* önképzőkörre febr. 4-én Bartha József dr. tanárnök úr vezetése alatt rendes ülést tartott, melyen Weber Artur VI. o. t., Sugár István VIII. o. t. szavaltak, Dús Ferenc VIII. o. t. és Bauer Ede VIII. o. t. verseket bíráltak, Klein Sámuel VIII. o. t. szabad előadásban ismertette «Az ember tragédiájá»-t. Végül elhatározta a kör, hogy március 15-én nagyobb szabású nyilvános ünnepélyt rendez. — A *szoboszlói áll. polgáriszkola* önképzőkörében febr. 12-én versenyszavaltati előadás volt. Császár Dezső, Sári István és Tóth László IV. o. növendékek nyertek díjat. Ugyanitt a nehezebb balladák megértetése végett oly módon szavalták azokat, hogy pl. «Ötödik László»-ban a költő, a király és a kísérő eseh beszédeit külön előadók szavalták. Szintúgy «Szondi» két apródjában külön előadó szavalt a költőt, Ali pasát, a felvigyázó törököt és az apródpart. Czuczor «Hunyadi»-jánál is bevált e módszer. — A *lőcsői áll. főreáliskola* önképzőkörre február hó 4-én rendes gyűlést tartott a következő másorral: Aradi J. és Engel Mór VIII. o. tanulók monológot adtak elő. Heutschy K. VII. o. t. szavalt. A gyűlést Altmann Miklós VI. o. t. szavaltata zárta be.

TUDOMÁNY, IRODALOM.

A *mennyország aranykulcsa* címen egy kis füzet jelent meg, melynek szerzője *Von den Driesch János*. A munkát magyarra *Bernhard Zsigmond* fordította. A kis füzet a Szent-István-Társulat kiadásában jelent meg s ára 16 fillér.

A *Nagy Képes Világtörténetnek* most megjelent 214—215. füzete a pápaság avignoni korával foglalkozik. Az utóbbi már Wicief és Husz reformációját is ismerteti.

A 12 kötetes nagy munka szerkesztője Marczali Henrik egyetemi tanár. A most megjelent VI. kötetet dr. Csuday Jenő írta. Egy-egy gazdagon illusztrált kötet ára díszes félbörkötésben 16 korona; füzetként is kapható 60 fillérjével. Megjelen minden héten egy füzet. Kapható a kiadóknál (Révai Testvérek Irodalmi Intézet Részvénytársaság Budapest, VIII., Üllői-út 18. sz.) s minden hazai könyvkereskedés útján, havi részletfizetésre is.

Az *Amatőr*. Lépésről-lépésre, de folytonosan és következetesen halad előre az amatőr-fényképezőknek ez a szép képes lapja. Művészi ízlés és gyakorlati szakszerűség azok a tulajdonságok, melyek ezt az alig néhány hét előtt II-ik évfolyamába lépett lapot jellemzik. A napokban megjelent 9-ik szám is igen érdekes tartalommal jelent meg.

FEJTÖRŐ.

Algebrai kérdés:

Egy parallelogramma területe 1000 m² és a szélessége 15 méterrel kevesebb, mint a hosszúsága; hány méter a szélessége és hány a hosszúsága?
(Schweitzer Oszkár.)

Történelmi kérdés:

Ki volt az a magyarországi vértanú s szent, kit a pogány magyarok a Vág vízébe dobtak, hol vértanúi halállal meghalt? 1318-ban Csák Máté ezüst koporsóiban őrzött porait szétszórta. Mikor van az emléknapja?
(H. Nagy Jenő.)

Képrejtvény:

Megfejtési határidő 1905 február 26.

19. számban közölt fejtörő kérdések megfejtése:

Számtani kérdés: Az a szám 300. — Történelmi kérdés: Ábsolon Dániel. — Képrejtvény: Szigetvár veszedelem.

Helyesen fejtették meg: Stern István, Taub Oszkár, Barta Pál, Beyer Oszkár, Vértessy Ferenc, Szabó Gyula, Vojnich Guidó, Piblinger Ernő, Szabó János, Hídvégi Pál, ifj. Várady Miklós, Schnürmacher Oszkár, Beme Dezső, Lefkovicz Vilmos, Fésüs Loránd, Némethy Károly, Nagy Bertalan, Scholz Erik és Tibor, Ungár Sándor, Föföldy Sándor, Hankis János, Andreánszky Medárd, Grünbaum Zsigmond, Zwilling József, Révész József, Szemző István, a debreceni országos tanító-árvaházi köre, Munk Albert, a debreceni országos tanító-árvaházi nagy fiúk, Furgyik Kálmán, Bakoss Gergely, Nagy István, Weisz Sándor és Fülöp, Fazekas József, Topseher Béla, Sulyok Dezső, Lázár Lajos, Baja Benedek, Pois István, A. Csorba Tivadar, Simkó Oszkár, Kónya Zoltán, Györgyei Adolf, Fittler Imre, Nord Frigyes, Palágyi Andor, Popovics Béla, Wilhelm Artur, Márton Dezső, Chikán Bendegúz, Günther Tivadar, Lövinger Károly, Pataki Ferenc, Teleki Elemér és Barna, Lieskő Andor, Mattanovich Csaba, Veres László, Fülep József, Stern Imre, Dobrovsky Jenő, Dala Károly, komádi Tarsoly Gergely, Thirring Gusztáv, Zelliger Ferenc, Kleiszl testvérek, Reisz Miklós, ifj. Zurányi Gyula, Bihar Aladár, Balázs Ernő, Kormos Zoltán, Subert Béla, Neumann Géza, Kern Oszkár, Kriszhaber Akos, Domián Jenő, Schanzer Pál, Mesa Lajos, Stein Gyula, Steiner Marcell, Milutinovits Corinna, Rosemberszky Odön, ifj. Gótián Pál, Kalisch fivérek, Baumgarten Andor, Schweitzer Oszkár, Mattyasovszky Lajos, Feith Pál és Miksa, Friedmann Aladár, Inre Lajos.

A kitűzött könyvjutalmat (Baksay Sándor: Szerindák) Wilhelm Artur ruttkai előfizetőnk nyerte meg.

SZERKESZTŐI TELEFON.

E. I. (Budapest). Kedves sorait örömmel olvastuk. Kérdéseire a következőkben felelünk: 1. Azt a rovatot, mely önnek a régebbi évfolyamokban annyira tetszett, korántsem szüntettük meg, de olvasóink javarésze az idők folyamán kevés érzéket tanúsított az ilyen események iránt s így kevesebb beküldője akadt az ilyen híreknek.

2. Pályatételek nem lesznek, mert nekünk az a meggyőződésünk, hogy pályatételek kifizése az önképzőkörök feladata, nem az ifjúsági folyóiratoké. A korán szereplés viselkedésüknek ritkán szokott jó következménye lenni. Ezért nem akarunk olyan szárnyakat növelni, melyeket később oly fájdalmas dolog tőlük lenyelni. 3. Irja meg, hogy melyik évfolyam melyik száma van szükség, ha az a kiadóhivatalnál még megvan, elküldjük ingyen. A régebbi évfolyamból azonban egyes számok nehezen kaphatók. 4. Az ilyen értelemes, okos levél miatt, minő az öné, nem haragszom meg; igazi örömemre szolgál. Aminthogy ezt a részletes válaszból is kiolvashatja. — H. M. (Szeged). Megpróbálhatja; nekünk nincs nagy reményességünk arra, hogy megkapja. — Omikron. Intézkedtünk, hogy az illető számot elküldje a kiadóhivatal. — G. I. 1. A délutáni órákban. 2. Bármely hazai könyvkereskedésben. — Megfejtő. Részt vehet a sorsolásban. — L. L. A költemény nem ütötte meg a mértéket. — R. J. (Pozsony). Styka Tádéról csak annyit tudunk, hogy magyarországi születésű; s hogy melyik helységben született, azt nem tudjuk. — Reitzer Miklós előfizetőnkét kérjük, tudassa címét Steiner Marcell gimn. III. o. t. újvidéki előfizetőnkkel (Petőfi-utca 52.). — N. J. (Budapest). Rejtvényt nem közölhetjük. — F. J. (Verbó). Előbbi üzenet neked is szól. — M. L. (Budapest). Budapest külső kerületeibe póstán küldi el a kiadóhivatal a lapot; a belsőbe pedig lapkihordók által. — M. E. (Nagylőrös). Beváltak. — D. S. (Iklad). Nem közölhető. — B. G. Nem vált be. — B. M. Nem alkalmas a közlésre. — F. J. (Menton). A szép gondolat a döcögős formában teljesen elvész. — L. P. és T. J. (Budapest). 1. Mint láthatják, a szerencse isten-néjének dolgába mi nem avatkozhatunk bele. 2. Petz Gedeon: «Az indogermán hangtan mai állásáról» c. értekezését bizalommal ajánljuk. 3. Schernberg az «Alagút» német irodalmi társulat tagja volt. Erről a tárgyról különben lapunk között egy érdekes cikket. 4. Zachariáról most jelenik meg egy nagyobb tanulmány; tudunkkal a lipcsei Ameleng cég adja ki.

Most jelent meg!

ARANY JÁNOS

Irta

RIEDL FRIGYES.

Harmadik bővített kiadás.

Ára füzve 3 korona, kötve 5 korona.

Nemzetünk nagy költőjének életrajza és költői munkásságának ragyogó tollal megírt méltatása, immár három kiadásban jelent meg.

E kiadás, melyet a tudós szerző számos új adattal bővített az Izsó-féle Arany mellszobor színnyomatával és a szöveghez méltó díszes kiadatokban került forgalomba.

Kapható:

Lampel Róbert könyvkereskedése
(Wodianer F. és fiai) részvénytársaságnál
Budapest, VI. Andrassy-út 21. szám és minden
könyvkereskedésben.

TANULÓK LAPJA

A nmélt. vallás- és közoktatási miniszterium által 1896. május 26-án kelt 26808. sz. alatt, Budapest székesfőváros tanácsa által 1895. augusztus hó 20-án 7376. szám alatt ajánlott ifjúsági hetilap.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:	FELELŐS SZERKESZTŐ	SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
Negyed évre ... 2 kor. 40 fill.	GAAL MÓZES.	Budapest,
Fél évre... 4 kor. 80 fill.	Kiadja a Franklin-területi irodalmi intézet	IV. ker., Egyetem-utca 4. szám
Egész évre... 9 kor. 60 fill.	és a Franklin-területi irodalmi intézet	Kéziratokat nem adunk vissza.
Megjelenik minden vasárnap.		

IZENET A MÁSVILÁGBÓL.

Elbeszélés

a magyar szabadságharc idejéből. Irta Teve Mihály.

Abban a pillanatban becsapódott a két utcai és az udvari ablak vastáblája is.

A tisztak ott ültek a korom sötétségben és köhögtek dühükben.

Neki estek azután a vasajtónak meg az öten s Isten igazában kezdtek dörömbölni.

A legénység azonban ebből mit sem hallott, már csak azért sem, mert nagyon távol voltak onnét, másrészt meg odarendelte a jegyző a kocsiszin elé a szomszéd faluból reggel odaérkezett német trombitásokat. Lakodalomra jöttek, hadd muzsikáljanak ezeknek is.

Székkel, karddal verték azután a taktust a tiszt urak, de az sem használt; repültek az üvegek, poharak, az evőeszköz. Mindhiába.

Egyszerre megnyílik a mennyezet s leereszkedik egy égő gyertya. Ezt már hálával fogadták; be is illesztették rögtön az egyik szegzárdi üvegbe. Kicsi fény volt ez annak a nagy teremnek s annak okáért lebecsátottak még kettőt.

Így már tűrhetőbb az állapot.

Nyomban rá hangot hallottak a magasból. A jobboldalú falon mintegy 20 lábnyi magasságban megjelent a házigazda mosolygó arca. Erős, sűrű, dupla drótháló mögött szólalt meg:

— Kérem, tisztelt vendégeim, ne lármazzanak, különben kénytelen leszek erősebb rendszabályokhoz nyúlni. Látják azt az öt lövőrést, azon át lövetem le, ha garázdálkodnak. Velem csak szépen lehet beszélni. Üljenek le!

Azok csak néztek s tapogatták a fejüket, mintha tudni akarnák, ébren vannak-e, vagy

álmodnak, amely utóbbi nagyon szerencsés véletlen volna most.

— Üljenek le! — hangzott a parancsszó.

Szót fogadtak. Nagyon erőyes hang volt.

— Jól! — hangzott az első szó. Túrós galuska is van ott a kis asztalon.

— Parancsszóra enni, már mégis csak furcsa, — gondolt magukban. Megismétlődött a határozott kivágás, minek következtében hozzáálltak az evőeszközök. Nem nagyon izlett s némelyest az asztal alá is csúszhattak.

A kapitány volt a legvakmerőbb köztük. Mikor Kardos még rájuk szólt, hogy igyanak a vilányiból, kirántotta pisztolyát s odaröpítette a golyót a háziúr felé.

Célt tévesztett.

— Bennem nem tesz kárt, kapitány úr; figyelemzetem azonban, ha még egyszer elragadtatja magát, ledurrantjuk önt. Látja ott a puska-csőveket?

Ez hatott.

A helyzet igen komikus volt, rájuk nézve azonban annál tragikusabb.

— Szívesen védelemmel kezdtek fel-alá sétálni. Itt segítséget semmi; ez kelepce, vagy szótfogadni, vagy meghalni, tertium non datur (harmadik eset nincs) gondolták magukban.

Kardos kellemsé akarta varázsolni a fogást. Lebecsátott nekik egy szivartárcát a kinyitott rostély-ablakocsán.

— Tessék rágyújtani! Kártyát is küldök le mindjárt. Úgy-e bár, tarokkznak az urak? Sajnálom, hogy nem játszhatunk együtt. Mindjárt leeresztem a francia kártyát. Csak előbb tessék rágyújtani.

Megcselekedték. Jóillatú füst töltötte be a régi termet.